Marieke de Visser
Myrthe Hendrix
Janneke Lommertzen
Koen Lucas

Stagetekorten in het hbo

Tussenrapportage 1

ResearchNed

December 2022

Stagetekorten in het hbo – tussenrapportage 1

Marieke de Visser, Myrthe Hendrix, Janneke Lommertzen, Koen Lucas

2022

© 2022 ResearchNed Nijmegen in opdracht van Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding. ResearchNed werkt conform de kwaliteitsnormen NEN-EN-ISO 9001:2015 voor kwaliteitsmanagementsystemen, NEN-ISO 20252:2019 voor markt-, opinie- en maatschappelijk onderzoek en NEN-ISO 27001:2017 voor informatiebeveiliging

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**1**
1.1	Aanleiding	1
1.2	Achtergrond	1
1.3	Onderzoeksvragen	3
2	**Methoden**	**4**
3	**Resultaten**	**6**
3.1	CBS	6
3.2	Eurostudent	7
3.3	Enquête studenten	8
4	**Conclusies**	**13**
4.1	Beantwoording onderzoeksvragen	13
4.2	Aanvullend	14
4.3	Vervolg	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Deze tussenrapportage beschrijft de uitkomsten van het onderzoek naar Stagetekorten in het hbo dat ResearchNed in het najaar van 2022 heeft uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In deze periode is het eerste deel van het onderzoek uitgevoerd; dit wordt later gevolgd door een tweede en derde deel. Het onderzoek loopt nog tot het einde van 2023. Deze tussenrapportage beschrijft achtereenvolgens de context van het onderzoek, de onderzoeksvragen, toegepaste methoden en de resultaten van een eerste peiling die is gedaan in de afgelopen onderzoeksfase.

1.2 Achtergrond

Stages zijn een belangrijk onderdeel van een opleiding in het hoger beroepsonderwijs. Stages geven de student de gelegenheid de praktijk van hun vakgebied te leren kennen en dat wat ze binnen de hogeschool leren, toe te passen in de praktijk. Stages dragen op die manier bij aan de overgang van een rol als student naar een rol als werkende. Bovendien is het lopen van één of meerdere stages bij een groot aantal opleidingen in het hoger(beroeps)onderwijs een vereiste voor het succesvol afronden van de opleiding. Het kan gaan om verschillende typen stages. Uit informatie op de websites van Nederlandse hogescholen blijken de volgende typen vaak onderdeel van studieprogramma's:

- Een oriëntatiestage (waarvoor ook wel termen als meeloopstage en snuffelstage gangbaar zijn), waarbij de student vooral meekijkt en observeert om zich te oriënteren op het werkveld;
- Een meewerkstage, waarbij de student actief meewerkt in de organisatie;
- Een onderzoekstage, waarbij de hoofdtaak van de student het uitvoeren van een onderzoek betreft;
- Een afstudeerstage, waarbij de student competenties geïntegreerd toepast in de praktijk.

Het huidige onderzoek heeft als doel in kaart te brengen in hoeverre er sprake is van stagetekorten in het hbo. Als er sprake is van een tekort aan stageplaatsen kan dat tot gevolg hebben dat studenten vertraging oplopen, wat gevolgen kan hebben voor de motivatie van studenten, de organisatie van het onderwijs en invulling van de arbeidsmarktbehoefte.[1]. In deze inleiding beschrijven we allereerst op hoofdlijnen wat over dit onderwerp bekend is vanuit eerder onderzoek.

In eerder onderzoek heeft ResearchNed (2021) de omvang van stages, praktijkonderwijs en coschappen binnen het hoger onderwijs, alsook de begeleiding en ervaren knelpunten hierbij, in kaart gebracht.[2] Voor vier van de tien studenten gingen de stages door zoals gepland; voor zes van de tien studenten waren er factoren die het volgen van stages compliceerden. Knelpunten hadden vooral te maken met de coronamaatregelen, deze hebben het vinden van een stageplaats bemoeilijkt. Er bleek bij werkgevers minder plaats voor stagiairs. Stages (en coschappen) in de zorg zijn stilgelegd en ook in het onderwijs zijn stages komen te vervallen vanwege schoolsluitingen en beperkende maatregelen. Bijna een kwart van de hbo-studenten in het onderzoek was ontevreden over de begeleiding bij het zoeken naar een stageplaats. Acht procent van alle hbo-studenten in het hoger onderwijs heeft toen naar schatting studievertraging opgelopen als gevolg van de beperkingen in het aanbod van stages. De onderwijsinspectie concludeert in haar rapport dat 65,5 procent van de studenten in het hoger onderwijs in deze periode geen stage heeft gelopen, 6,5 procent van deze studenten had wel een stage gepland. Het overige deel van de studenten

1 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/10/servicedocument-ho---aanpak-coronavirus-covid-19
2 Broek, A. van den, Termorshuizen, T., Cuppen, J. & Warps, J. (red.) (2021). Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs 2020-2021. Onderzoek in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, directie HO&S. Nijmegen: ResearchNed

heeft wel stage gelopen. Studenten die wel een stageplek vonden, hebben geen kortere stage gedaan dan gebruikelijk. Over het geheel genomen werden stages niet minder intensief of leerzaam bevonden.[3]

Hogescholen hebben verschillende maatregelen getroffen om studievertraging door stagetekorten in de coronacrisis te voorkomen, zoals het realiseren van meer stages, meer flexibiliteit rondom stages en betere begeleiding van (kwetsbare) studenten naar een stageplek. Het ministerie van OCW heeft daarnaast in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen beschikbaar gesteld om de stagetekorten tegen te gaan. Er is €16 miljoen vrijgemaakt die instellingen via de corona-enveloppe kunnen inzetten ter ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages I. Ook kunnen werkgevers een tegemoetkoming aanvragen via de subsidieregeling praktijkleren, waardoor ze gestimuleerd worden toch stageplekken/praktijkleerplaatsen beschikbaar te stellen. Middels het NPO is dit subsidiebudget verhoogd. Daarnaast zijn er extra middelen beschikbaar voor conjunctuurgevoelige sectoren, contactberoepen en tekortsectoren (hbo techniek (inclusief ICT) en hbo gezondheidszorg), waardoor werkgevers uit deze sectoren extra gestimuleerd worden om leerwerkplekken/praktijkleerplaatsen aan te bieden.[4]

Naast sectoroverstijgend onderzoek naar stages in het hbo, is er vooral onderzoek gedaan binnen de zorgsector. Over andere sectoren is weinig bekend. We geven hieronder weer wat blijkt uit onderzoek in de zorg. In hoeverre dezelfde mechanismen spelen in andere sectoren, is niet duidelijk. Onderzoek binnen de zorgsector laat zien dat corona invloed had op de beschikbaarheid van stageplaatsen, maar dat er ook sprake is van een al langer bestaand probleem op het gebied van stagetekorten als gevolg van gebrek aan begeleidingstijd.[5] Daarnaast lijkt er een voorkeur te bestaan van werkgevers om stageplaatsen te bieden aan ouderejaars studenten. Zij hebben over het algemeen minder begeleiding nodig en werkgevers hebben hierdoor de mogelijkheid stagiairs na afronding van stage en opleiding meteen een functie aan te bieden. Ander onderzoek, dat specifiek binnen de Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) is verricht, geeft aan dat de meeste opleiders in het hbo moeite hebben om genoeg stageplekken te vinden voor studenten, vooral voor eerste- en tweedejaars studenten.[6] Anderzijds beschrijft deze publicatie ook een mismatch als gevolg van studentvoorkeuren. Het lijkt erop alsof niet alle stageplaatsen volledig worden benut: er is sprake van populaire en minder populaire subsectoren. Zo zijn stages bij wijkverpleging niet populair, waardoor daar stageplekken onbezet blijven. Tussen stageaanbieders (zorginstellingen) en stagevragers (onderwijsinstellingen) is de inhoudelijke match soms ook niet goed. Onderwijsinstellingen constateren dat de zorginstellingen soms geen of een verouderd stagebeleid hebben. Zorginstellingen hebben soms moeilijkheden met de diversiteit aan opleidingen en eisen die aan de kwaliteit van stageplaatsen worden gesteld.

Een mismatch zien we ook terug op een ander vlak (en niet specifiek in de zorg), maar dan als gevolg van de voorkeur van de stagebieder in plaats van de voorkeur van de student: het onderwerp stagediscriminatie staat toenemend in de belangstelling. Bij stagediscriminatie wordt het (tijdig) kunnen vinden van een stageplaats beïnvloed door de (migratie)achtergrond van de student.[7,8] Hoewel er in een dergelijke situatie mogelijk absoluut gezien wel voldoende stageplaatsen zijn binnen de betreffende sector, kan een student er toch niet tijdig een vinden.

3 Inspectie van het onderwijs (september 2021). Technisch Rapport Hoger Onderwijs Bovensectoraal Themaonderzoek 16 Maanden Coronacrisis.
4 Ministerie van OCW (2021). Nationaal Programma Onderwijs Eerste voortgangsrapportage. Den Haag: OCW. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/10/28/eerste-voortgangsrapportage-nationaal-programma-onderwijs
5 Visser, M. de, Kans, K., Delft, A. van & Termorshuizen, T. (2021). Drie scenario's voor stages in de zorg; artikel mei 2021. Onderzoek in opdracht van het onderzoekprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW). Nijmegen/Den Bosch: ResearchNed/ECBO
6 CAOP (2015) Rapport stageproblematiek hbo-v studenten in de VVT
7 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2021) Werkagenda Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA).
8 Klooster, Meng, Bles, Monker en Walz, 2020, (On)gelijke toegang tot stage en werk van hbo'ers met een migratieachtergrond

Regionale verschillen kunnen ook een rol spelen bij de beschikbaarheid van stageplaatsen. Zo is in 2021 het grootste deel van de bedrijven, in alle sectoren, gevestigd in het westen van Nederland.[9] Hier zijn de meeste banen voor werknemers.[10] In Noord-Nederland zijn de minste bedrijven per branche gevestigd. In een regio met meer bedrijven zullen vermoedelijk ook meer stageplekken zijn, waardoor het mogelijk zo is dat studenten in deze regio's minder moeite zullen hebben met het vinden van een stageplek dan studenten in regio's waar minder bedrijven gevestigd zijn. Een ander aspect dat meespeelt is de verhouding tussen het aantal studenten en het aantal werknemers dat stagiairs kan begeleiden. Op dit moment kampen een aantal sectoren, zoals de bouw, informatie en communicatie en de zorgsector met een personeelstekort, dat in 2021 is toegenomen.[11] Tegelijkertijd is het aantal ingeschreven hbo-studenten voor opleidingen in deze sectoren vanaf studiejaar 2010-2011 tot 2021-2022 gestegen. Dit kan een tekort aan begeleidingsmogelijkheden en dus stageplekken als gevolg hebben[12].
Daarnaast is er onduidelijkheid over de beschikbaarheid van stageplaatsen in het hbo en eventuele tekorten. Waar voor het mbo via SBB veel gegevens worden bijgehouden en ontsloten rondom beschikbaarheid van stageplaatsen en tekorten, is er in het hbo geen centraal beeld van de mate waarin er mogelijk sprake is van tekorten.

1.3 Onderzoeksvragen

Om meer zicht te krijgen op de omvang van stagetekorten voor hbo-studenten, heeft het ministerie van OCW verzocht om een onderzoek. In dit onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Hoe groot zijn de stagetekorten in het hbo per studierichting?
   Het gaat hierbij om een kwantitatief beeld van het aantal (en percentage) hbo-studenten dat geen stage kan vinden en/of niet tijdig een stage kan vinden, waardoor studievertraging wordt opgelopen. Het gaat hierbij om bacheloropleidingen in het hbo, alle leerjaren en zowel oriëntatie-, meewerk-, onderzoek- als afstudeerstages.
2. Hoe zijn de stagetekorten verdeeld over het land?
   Het gaat hierbij om het signaleren van eventuele regionale verschillen.
3. Wat zijn de oorzaken van tekorten aan stageplekken?
   Bij deze onderzoeksvraag zijn twee subvragen:
   a. Wat zijn de (ervaren) knelpunten bij het vinden van stages?
   b. Wat zijn de (ervaren) knelpunten bij het aanbieden van stages?

9 Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, regio: StatLine - Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, regio (cbs.nl)
10 Banen van werknemers naar regio (provincie) en bedrijfstak/branche: StatLine - Banen van werknemers in december; economische activiteit (SBI2008), regio (cbs.nl)
11 Vacaturegraad naar bedrijfstak/branche: StatLine - Vacatures; vacaturegraad naar SBI 2008 (cbs.nl)
12 Hoger onderwijs; eerste- en ouderejaarsstudenten, studierichting: StatLine - Hoger onderwijs; eerste- en ouderejaarsstudenten, studierichting (cbs.nl)

2 Methoden

In dit onderzoek worden verschillende methoden toegepast, die hieronder worden toegelicht.

1. Deskresearch

We zijn dit onderzoek gestart met een deskresearch. Allereerst diende deze om informatie te verzamelen om de enquête voor te bereiden (terminologie, jargon, opbouw). Daarnaast diende de deskresearch om goed de reeds bekende informatie in kaart te brengen, zodat het huidige onderzoek daarbij kan aansluiten. We hebben middels een beknopte literatuurstudie en een webanalyse in kaart gebracht hoe de stageperioden op de verschillende hogescholen georganiseerd zijn (binnen het studiejaar en tussen de studiejaren), welke benamingen worden gebruikt voor de verschillende typen stages, wat bekend is over stagetekorten en regionale verschillen en verschillen naar studentkenmerken en wat bekend is over sectorale verschillen. De uitkomsten van de deskresearch worden niet apart weergegeven, maar waren voorbereidend en zijn verwerkt in inleiding van deze rapportage en in de opzet en uitwerking van de andere onderdelen binnen dit onderzoek. De deskresearch was een eenmalige activiteit aan de start van het onderzoek, in tegenstelling tot de overige methoden die we op meerdere momenten in dit onderzoek toepassen.

2. Secundaire analyses CBS en Eurostudent

Om een kwantitatief beeld te scheppen van het aantal stages in het hbo (vóór, tijdens en na covid) evenals verschillen tussen sectoren en leerjaren hierin, zijn secundaire analyses uitgevoerd op bestaande databronnen van het CBS en Eurostudent. Deze analyses bieden geen direct beeld van de tekorten, maar fluctuaties in stagedeelname kunnen wel een indicatie zijn van uitgestelde stages en/of stagetekorten.

In de CBS-RA (*remote access*) omgeving is de zogenaamde Polisdata opgenomen: een combinatie van de Polisadministratie van het UWV met bestanden van de Belastingdienst over loongegevens. Deze CBS-microdata bevatten onder andere alle dienstverbanden van werknemers in Nederland, in alle publieke sectoren en marktsectoren, inclusief stages. De Polisdata is gekoppeld aan een ander registerbestand van het CBS over ingeschrevenen in het hbo (bron-ho). Dit leverde een tijdreeks op van het aandeel betaalde stagiairs onder hbo-studenten in Nederland, maar daarbij moet wel een kanttekening worden geplaatst. De koppeling van deze twee bestanden leidt er namelijk toe dat personen die maar in één van de twee bestanden voorkomen, na de koppeling buiten zicht blijven. Dit betekent dat de analyses in dit onderzoek zijn gebaseerd op CBS-gegevens over 1.584.515 hbo-studenten, maar dat het werkelijke aantal hbo-studenten iets hoger zal liggen. Aan de hand van dit gekoppelde databestand is vervolgens per studiejaar (2018-2019 tot en met 2021-2022) bekeken hoe veel hbo-studenten een betaalde stage liepen, uitgesplitst naar croho-sector en naar het verblijfsjaar sinds intrede in het hoger beroepsonderwijs. De analyse van deze gegevens heeft vooral een externe validatie tot doel: studenten zijn ook bevraagd op basis van een steekproef (zie punt 3 hieronder) en die resultaten zijn vervolgens vergeleken met de CBS-registergegevens.

In het arbeidsmarktbestand van het CBS worden enkel de stages geregistreerd waarvoor studenten een vergoeding ontvangen. Onbetaalde stages blijven hierdoor buiten zicht. Om een totaalbeeld van het aantal stagiairs te verkrijgen, dus van betaalde én onbetaalde stages, is daarom ook de Nederlandse data van Eurostudent geanalyseerd. Eurostudent is een vragenlijst die periodiek op internationaal niveau wordt afgenomen onder studenten in het hoger onderwijs, waarmee zowel op sociaal vlak als op economisch vlak inzicht wordt verkregen in de leefomstandigheden van studenten. Voor dit onderzoek is enkel gekeken naar hbo- voltijds bachelorstudenten uit Nederland; wo-studenten zijn geheel geëxcludeerd. In de Eurostudent-

vragenlijst is niet alleen gevraagd of de studenten stage hebben gelopen (of nog steeds lopen) sinds hun intrede in het hoger onderwijs, maar ook of zij voor die stage betaald kregen. Door analyse hiervan weten we welk aandeel van de hbo-studenten niet betaald werd voor hun stagewerkzaamheden, en dat biedt ook een indicatie voor het aandeel stagiairs dat we (ongeveer) missen in de CBS-gegevens. Het veldwerk voor de meest recente ronde van Eurostudent vond plaats in het voorjaar van 2022, maar ook de ronde daarvoor (2019) is in dit onderzoek meegenomen.[13] Zo werd niet alleen zicht verkregen op het aandeel (onbetaalde) stagiairs, maar ook op een eventueel verschil tussen de jaren. Met het oog op de invloed van de coronapandemie op het onderwijs en op de arbeidsmarkt is het extra van belang om daar rekening mee te houden. Na de selectie en weging van studenten bleven er 6833 (2019) en 1920 (2022) respondenten over waarmee de analyses zijn uitgevoerd.[14]

3. Enquête onder studenten

Om bij studenten na te gaan of zij op tijd een stage hebben gevonden en tegen welke problemen zij eventueel zijn aangelopen, hebben we een vragenlijst ontwikkeld op basis van informatie die is verzameld in de deskresearch. Het concept van deze vragenlijst is ter feedback voorgelegd aan studentvertegenwoordigers (via LSVb en ISO) en de Vereniging Hogescholen. Daarnaast heeft ook het ministerie van OCW als opdrachtgever voor het onderzoek feedback gegeven op het concept van de vragenlijst, evenals VNO-NCW/MKB Nederland vanuit het perspectief van stagebieders. Een vragenblok over studeren/stagelopen met bijzondere omstandigheden is tot stand gekomen in samenwerking met Stichting JongPIT[15]. Daarna is de vragenlijst door enkele hbo-studenten getest om eventuele interpretatieproblemen tijdig op te sporen. De vragenlijst is online uitgezet in het ResearchNed studentenpanel van 23 september 2022 tot 16 oktober 2022 onder tweede-, derde- en vierdejaars studenten. Bij de start van deze enquête was het studiejaar net begonnen en maakten nieuwe eerstejaarsstudenten nog geen deel uit van het panel. De enquête onder deze groep wordt uitgevoerd in december 2022. In totaal zijn (gerandomiseerd) 10.000 studenten uitgenodigd om deel te nemen aan de enquête. 1551 studenten hebben gerespondeerd (15,5%), van hen hebben 1289 de enquête volledig ingevuld. Voor dit onderzoek is vervolgens een selectie gemaakt van de bachelorstudenten die in voltijd studeren en die een stageperiode hadden gepland tussen september 2022 en februari 2023. Dit was voor 746 studenten het geval. Deze enquête is een eerste peiling, die de basis vormt om de volgende fasen van het onderzoek verdere invulling te geven.

4. Interviews

Als vierde methode in dit onderzoek voeren we interviews uit. De interviews zullen worden gehouden na analyse van de enquêteresultaten, zodat gericht kan worden doorgevraagd op basis van de eerste uitkomsten. Er zijn daarom in deze eerste rapportage nog geen interviewresultaten verwerkt. De interviews vinden plaats met hbo-instellingen en stage-aanbieders en zijn semigestructureerd van aard. Dat houdt in dat er gebruik wordt gemaakt van een vaste leidraad, die ook de ruimte laat om per onderwerp en per geïnterviewde op bepaalde punten verdieping te zoeken. Thema's die in de interviews aan bod zullen komen, zijn onder meer gesignaleerde tekorten, begeleiding (bij het zoeken naar en uitvoeren van de stage), oorzaken van tekorten, ondernomen acties en mogelijke oplossingen.

13 Om een representatief beeld te krijgen van alle studenten in Nederland is de Eurostudent-data per jaar gewogen. Voor 2019 is dat gedaan op basis van de volgende kenmerken: soort instelling (hbo/wo), soort opleiding (Ba/Ma/..), type student (voltijd/deeltijd), leeftijd, gender, verblijfsjaar, aandeel internationale studenten en sector studie. De data van 2022 is gewogen naar soort instelling, soort opleiding, verblijfsjaar, geslacht, aandeel internationale studenten en sector studie.

14 Voor het veldwerk is in beide meetjaren een vergelijkbare procedure gehanteerd. Waarom de respons in 2022 toch beduidend lager was dan in 2019, is niet duidelijk.

15 Stichting JongPIT is een belangenorganisatie die er op is gericht om jongeren (15 t/m 30 jaar) in Nederland met een chronische aandoening of beperking volwaardig mee te laten doen in de maatschappij. Zij ondersteunen jongeren en geven gevraagd en ongevraagd advies aan organisaties.

3 Resultaten

3.1 CBS

Om zicht te krijgen op het aantal studenten dat stage loopt, is in de data van CBS een selectie gemaakt van studenten met een hoofdinschrijving bij een voltijds hbo-bacheloropleiding die een betaalde stage volgden (de CBS-omgeving bevat geen data over onbetaalde stages). De selectie beslaat de periode 2018-2019 tot en met 2021-2022. Onderstaande tabellen tonen de aantallen hbo-stagiairs met stagevergoeding per crohosector en per verblijfsjaar (1e, 2e, 3e, 4e jaar)[16]. De absolute aantallen in de tabel geven het aantal stagiairs met een betaalde stage per jaar en crohosector dan wel verblijfsjaar weer. De percentages geven weer hoe groot het aandeel stagiairs met een betaalde stage was ten opzichte van het totale aantal hbo-studenten in dat jaar en sector of verblijfsjaar. Bijvoorbeeld: in totaal liep 23 procent van de hbo-studenten in 2018-2019 een betaalde stage, en dat komt neer op 88.329 stagiairs.

Uit tabel 3.1 maken we allereerst op dat ongeveer een kwart van alle hbo-studenten een betaalde stage liep. Dat was elk studiejaar zo in de periode van 2018-2019 tot en met 2021-2022. In de sectoren Techniek, Economie en Gedrag en maatschappij loopt eveneens ongeveer een kwart van de hbo-studenten een stage waarvoor zij een vergoeding ontvangen. Het percentage studenten dat een betaalde stage doet, is het hoogst binnen de Gezondheidszorg, hoewel dit aandeel iets is teruggelopen van 41% in 2018-2019 naar 37% in 2021-2022. De sectoren waar elk jaar de minste betaalde stages worden gelopen zijn het Onderwijs (8%-10%) en Taal en cultuur (5%-6%). Daarbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat het een vertekend beeld kan opleveren dat de CBS-gegevens enkel inzicht bieden in betaalde stages; als het zo is dat er binnen bepaalde sectoren vaker stages worden aangeboden zonder vergoeding die er tegenover staat, dan zal het (onterecht) lijken alsof er in die sector verhoudingsgewijs weinig wordt stagegelopen. Ook is het niet bekend om wat voor soort stages het hier gaat.

Tabel 3.1: Aantal hbo-studenten met een betaalde stage per jaar, per crohosector (n en %)

	2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Sectoroverstijgend	230	10%	290	12%	257	10%	213	8%
Onderwijs	3.610	9%	3.822	10%	4.171	10%	3.444	8%
Landbouw en natuurlijke omgeving	2.137	19%	2.292	20%	2.711	23%	1.924	17%
Techniek	21.916	26%	24.223	28%	25.643	29%	21.324	24%
Gezondheidszorg	15.006	41%	15.414	40%	17.597	42%	15.915	37%
Economie	33.997	23%	36.508	24%	39.737	26%	34.678	23%
Gedrag en maatschappij	10.512	22%	11.125	24%	12.107	25%	11.618	24%
Taal en cultuur	851	6%	831	6%	905	6%	765	5%
Totaal	88.329	23%	94.505	24%	103.128	25%	89.881	22%

Uit tabel 3.2 blijkt dat studenten vooral in hun derde jaar een betaalde stage lopen, namelijk een derde tot 38 procent van de studenten. Onder vierdejaarsstudenten ligt dit aandeel iets lager (30%-34%). Van de

16 Verblijfsjaar beschouwen we hier als een benadering van studiejaar. Het verblijfsjaar is gebaseerd op het moment van instromen in het hbo aangezien het verblijfsjaar niet direct geregistreerd wordt door DUO. Studieswitchers worden dus als ouderejaars gezien, ook wanneer zij in het eerste jaar van de huidige opleiding zitten.

studenten in het tweede jaar van hun studie liep 13 tot 20 procent een betaalde stage. Eerstejaars hbo-studenten lopen het minst vaak een betaalde stage. Onder hen liep drie tot vijf procent een stage waarvoor zij compensatie ontvingen. Er is geen duidelijk zichtbare toe- of afname in het percentage betaalde stagiairs door de jaren heen, maar wel valt op dat dit aandeel in 2021-2022 lager is dan in de jaren ervoor. Dat geldt voor studenten in alle verblijfsjaren, maar vooral voor de tweedejaarsstudenten.

Tabel 3.2 Aantal hbo-bachelorstudenten met een betaalde stage, per collegejaar per verblijfsjaar op de opleiding

	2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Jaar 1	3.577	4%	3.204	4%	4.874	5%	2.457	3%
Jaar 2	11.417	17%	13.261	19%	14.865	20%	10.685	13%
Jaar 3	22.482	36%	24.739	38%	26.028	38%	23.258	34%
Jaar 4 en later	50.853	30%	53.301	32%	57.361	34%	53.481	32%
Totaal	88.329	23%	94.505	24%	103.128	25%	89.881	22%

3.2 Eurostudent

Aangezien de CBS-gegevens enkel inzicht bieden in betaalde stages, is er ook gekeken naar data van Eurostudent uit 2019 en 2022. In die vragenlijst onder studenten in het hoger onderwijs is niet alleen gevraagd of de studenten stage hebben gelopen (of nog steeds lopen) sinds hun intrede in het hoger onderwijs, maar ook of zij voor die stage betaald kregen. Voor de analyse in dit onderzoek is geselecteerd op hbo- voltijds bachelorstudenten aan Nederlandse hogescholen.

In 2019 gaf 57 procent van de 6.833 studenten die deze vraag hebben beantwoord aan dat zij sinds hun intrede in het hoger onderwijs enkel stage hebben gelopen in Nederland. Daarnaast liep vier procent enkel in het buitenland stage en vier procent liep stage in zowel binnen- als buitenland. De overige 35 procent liep (nog) helemaal geen stage. In 2022 liep 65 procent van de 1920 studenten stage in Nederland, drie procent enkel in het buitenland en vier procent zowel in binnen- als buitenland.

Voor dit onderzoek zijn we geïnteresseerd in de hbo-studenten die (ook) in Nederland stageliepen. Daarom is er gekeken of het aandeel studenten dat (ook) in het binnenland stage liep verschilt tussen 2019 en 2022. Uit de analyses blijkt echter geen significant verschil; het aandeel stagiairs in Nederland was gelijk in 2019 en 2022.[17] Twee derde van de hbo-studenten heeft sinds hun intrede in het hoger onderwijs ten minste eenmaal een stage in Nederland gelopen (63% van alle 8753 respondenten uit 2019 en 2022). Iets meer dan de helft van de stagiairs geeft aan dat dit een betaalde stage betrof (53% van de 5520 stagiairs uit 2019 en 2022 die de vraag hebben beantwoord); iets minder dan de helft ontving geen vergoeding.
In figuur 3.1 is per sector weergegeven welk aandeel van de hbo-studenten stage heeft gelopen en voor welk deel dat een betaalde dan wel onbetaalde stage betrof. Omdat de sectorindeling niet overeenkomt met de gehanteerde indeling in de CBS-gegevens, is een vergelijking op sectorniveau niet goed mogelijk. De figuur maakt wel op hoofdlijnen inzichtelijk hoe de beschikbaarheid van alleen data over betaalde stages in de CBS-gegevens een onvolledig beeld geeft. Onderwijs komt in de CBS-gegevens bijvoorbeeld naar voren

17 Voor deze analyse is een logistische regressieanalyse uitgevoerd waarbij is gecontroleerd voor het aandeel eerstejaars-studenten, het aandeel internationale studenten en het aandeel studenten dat aangeeft een beperking te hebben welke een belemmering vormt voor de studie. Deze factoren kunnen namelijk ook een verklaring bieden voor eventuele verschillen: wanneer het aandeel eerstejaarsstudenten hoger ligt is het bijvoorbeeld logisch dat er minder stage wordt gelopen, aangezien stages vaak onderdeel zijn van latere studiejaren.

als een sector waarin negen procent stage loopt (zie tabel 3.1), maar wanneer we kijken naar het totaal van betaalde én onbetaalde stages blijkt dat in deze sector 94 procent van de studenten stage loopt.

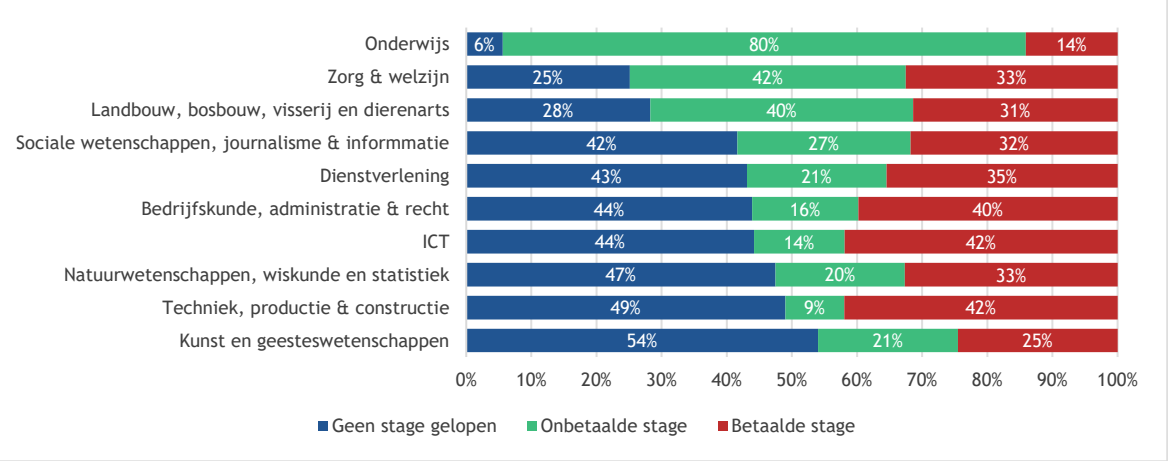

Figuur 3.1 Aandeel hbo-studenten dat betaalde resp. onbetaalde stage liep sinds hun intrede in hoger onderwijs, per sector (Bron: Eurostudent 2019 & 2022, N = 8751)[18]

3.3 Enquête studenten

De enquête is ingevuld door in totaal 1551 studenten, voor 746 is een stage ingepland in het studieprogramma in de periode september 2022 – februari 2023. De grootste groep hiervan volgt onderwijs in het vierde en derde jaar van de studie (respectievelijk 40% en 37%), gevolgd door studenten die het tweede jaar van hun studie volgen (n=155, 21%) en enkelen die het eerste jaar van de studie volgen[19] (tabel 3.3).

De studenten in de steekproef zijn afkomstig uit de volgende crohosectoren: Gezondheidszorg; Onderwijs; Techniek en ICT; Gedrag en maatschappij, sociale studies; Economie; Landbouw en Natuurlijke omgeving; Recht; Taal en Cultuur en Sectoroverstijgend (tabel 3.4).

Tabel 3.3 Verdeling van respondenten over studiejaren

Studiejaar	Aantal respondenten in studiejaar	% studenten in studiejaar
Eerste jaar	23	3%
Tweede jaar	155	21%
Derde jaar	273	37%
Vierde jaar	295	40%
Totaal n=100%	746	

18 Omdat van twee respondenten niet bekend was of de stage die zij liepen betaald of onbetaald was, zijn zij niet meegenomen in de figuur. De N komt hierdoor neer op 8751 in plaats van op 8753.

19 Dit zijn mogelijk studenten die zijn geswitcht of studievertraging hebben opgelopen en als gevolg daarvan op dit moment onderwijs volgen in het eerste jaar.

Tabel 3.4 Verdeling respondenten over crohosectoren

Crohosector	Aantal respondenten uit deze sector	% respondenten uit deze sector
Economie	81	11%
Gezondheidszorg	165	22%
Gedrag en maatschappij, sociale studies	108	14%
Landbouw en Natuurlijke Omgeving	36	5%
Onderwijs (lerarenopleidingen, pabo)	156	21%
Taal en Cultuur	16	2%
Recht	25	3%
Techniek en ICT	156	21%
Sectoroverstijgend	3	0,4%
Totaal	746	

De vragenlijst was bedoeld voor studenten voor wie een stage opgenomen stond in het studieprogramma in de periode september 2022 - februari 2023. Van de 1551 respondenten was dit voor 746 voltijdstudenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld het geval, waarbij het voor elf procent van de studenten ging om meerdere stages in deze periode.

Duur van de stage
Voor vijftig procent van de respondenten betreft de geplande stage een meewerkstage. Voor 28 procent gaat het om een afstudeerstage; de overige studenten doen een oriënterende stage of onderzoeksstage. De stages duren veelal een kwartaal tot een half jaar: ruim zestig procent van de respondenten loopt een stage die tussen de 14 en 26 weken duurt. Zestig procent van de respondenten loopt drie tot vijf dagen per week stage.

Het vinden van een stageplaats
Bijna driekwart van de respondenten (72%) moet de stageplaats zelf zoeken; het andere deel van de respondenten krijgt de stage toegewezen door de opleiding.

Figuur 3.2 laat zien dat 65 procent van de respondenten op het moment van invullen van de vragenlijst net is begonnen aan de stage. Vijf procent is nog niet begonnen met als reden het niet tijdig gevonden hebben van een stageplaats. Van de respondenten die op het moment van invullen bezig zijn aan hun stage, had 68 procent op tijd zelf een stageplaats gevonden. 28 procent kreeg een stageplek toegewezen (en hoefde dus niet te zoeken) en vier procent vond te laat een stageplaats. Een kleine helft van de 22 respondenten die te laat een stageplaats vond (1% van de 746 studenten voor wie een stage in het programma staat), heeft of verwacht hierdoor een studievertraging. Gemiddeld verwachten deze respondenten zes maanden studievertraging op te lopen.

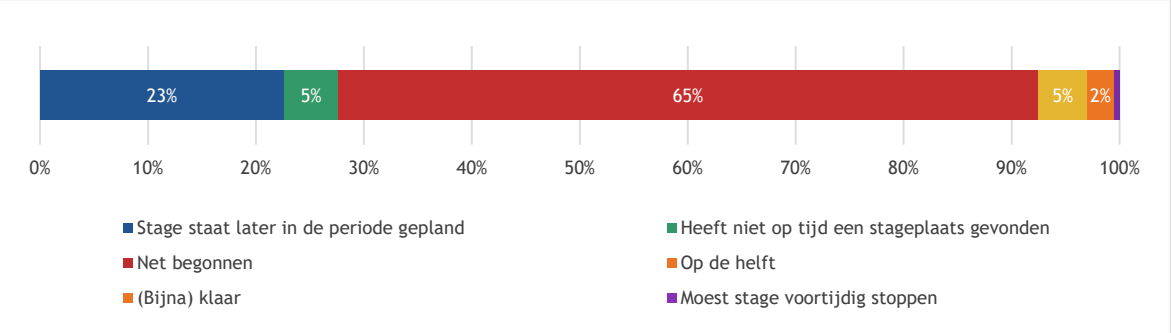

Figuur 3.2 Status van de stage (Bron: vragenlijst ResearchNed, N = 746)

Van de respondenten die zelf een stageplaats moesten zoeken, had ongeveer dertig procent daar weinig, en ongeveer dertig procent daar veel moeite mee (antwoordopties: - weinig moeite; - niet veel maar ook niet weinig moeite; - veel moeite). Gevraagd naar de vergelijking met medestudenten, geeft twaalf procent aan meer moeite te hebben moeten doen dan medestudenten. Een kleine vijftig procent geeft aan evenveel moeite te hebben moeten doen als medestudenten. Van de studenten die stagelopen bij een bedrijf of organisatie in Oost-Nederland (90 respondenten) zegt 36 procent moeite te hebben gehad bij het vinden van een stage (36% van de 90 respondenten). 30% van de 169 respondenten die stagelopen in West-Nederland geeft dit aan, evenals 24 procent van de 80 respondenten in Zuid-Nederland en 19 procent in Noord-Nederland (n = 31)[20]. Gesplitst naar sector, geven ten slotte met name respondenten binnen de sector 'recht' aan dat het hen veel moeite kostte een stageplek te vinden (47% van 15 respondenten), alsook binnen de sectoren 'gezondheidszorg' en 'taal en cultuur' (beide 40%, van de respectievelijk 42 en 10 respondenten). In de sector onderwijs geeft vijftien procent van de 55 respondenten aan dat het veel moeite kostte een stageplek te vinden, 56 procent geeft aan dat dit hen weinig moeite kostte. Hierbij moet worden opgemerkt dat de vraag over moeite bij het vinden van een stage enkel is gesteld aan degenen die een stage in het programma hadden staan en zelf hadden gevonden (N = 384). In enkele sectoren hebben hierdoor maar weinig respondenten de vraag beantwoord, waardoor voorzichtigheid geboden is bij het verbinden van conclusies aan deze percentages.

Respondenten is ook gevraagd naar het opleidingsniveau van hun ouders. Deze gegevens zijn vervolgens ingedeeld conform de CBS indeling SOI 2021. Van de groep respondenten bij wie het opleidingsniveau van ouders in de CBS-indeling laag is (dit zijn 24 respondenten) kost het tien respondenten veel moeite om een stageplek te vinden. Voor de 349 respondenten bij wie het opleidingsniveau van de ouders midden of hoog is, zijn dit er 101. Dit is een lager percentage en de sociale achtergrond van de respondenten zou dus een rol kunnen spelen bij hoeveel moeite studenten hebben bij het vinden van een stageplaats. Omdat het aantal respondenten in specifieke groepen echter laag is, kunnen we hier nog geen uitspraken over doen.

Eenzelfde indicatie waaraan we nog geen conclusies kunnen verbinden geldt voor migratieachtergrond. Van de vijftien respondenten met een niet-westerse migratieachtergrond geven er zeven aan dat het hen veel moeite kostte om een stageplek te vinden. Dit geldt voor 99 van de 340 studenten zonder migratieachtergrond.

20 Deze indeling is conform de vier landsdelen die CBS hanteert: Noord-Nederland beslaat de provincies Groningen, Friesland en Drenthe; Oost-Nederland de provincies Overijssel, Flevoland en Gelderland; West-Nederland de provincies Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland; en Zuid-Nederland beslaat Noord-Brabant en Limburg.

Kijkend naar genderidentiteit zien we dat zowel bij vrouwen als bij mannen ongeveer dertig procent aangeeft dat het hen veel moeite kostte een stageplek te vinden. Van de 141 respondenten die aangeven dat ze te maken hebben met omstandigheden, beperkingen, ziektes of aandoeningen die mogelijk invloed hebben op studie of stage, hadden er 43 veel en 34 weinig moeite met het vinden van een stageplek. Deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met de groep studenten die niet met deze omstandigheden te maken heeft.

Als studenten (enige) moeite hadden met het vinden van een stage, is hen gevraagd aan te geven wat de knelpunten waren. Deze knelpunten zijn te vinden in figuur 3.3. Ervaren knelpunten hebben met name te maken met het aanbod van stagebedrijven/stageorganisaties, bijna de helft geeft aan dat hun ervaren knelpunt (ook) hiermee te maken had. Studenten geven bijvoorbeeld aan dat stagebedrijven al vol zaten of dat ze maar een beperkt aantal plekken beschikbaar hebben. Soms lijkt er daarnaast een mismatch tussen de stageopdracht vanuit de instelling en de wensen van het stagebedrijf: niet alleen met betrekking tot de vereiste duur of periode van de stage, maar bedrijven zijn bijvoorbeeld ook op zoek naar een stagiair voor een ander type stage. Meestal gaat het dan om studenten die op zoek zijn naar een onderzoek-, of afstudeerstage, die aangeven dat bedrijven behoefte hebben aan meewerkstagiairs. Ook geven sommige studenten aan dat het lastig is om een stageplek te vinden die aansluit op persoonlijke interesses, of dat zij zochten naar een betaalde stage zodat zij hun uitgaven voor levensonderhoud konden blijven bekostigen. Een ander obstakel dat regelmatig terugkeert blijkt de sollicitatieprocedure: 24 procent geeft aan dit als knelpunt te ervaren, bijvoorbeeld omdat de procedure onduidelijk verliep, informatie erover niet te vinden was of studenten geen reactie kregen op hun sollicitatie. Zeven procent van de respondenten die (enige) moeite hadden met het vinden van een stage, ervaart geen specifieke knelpunten.

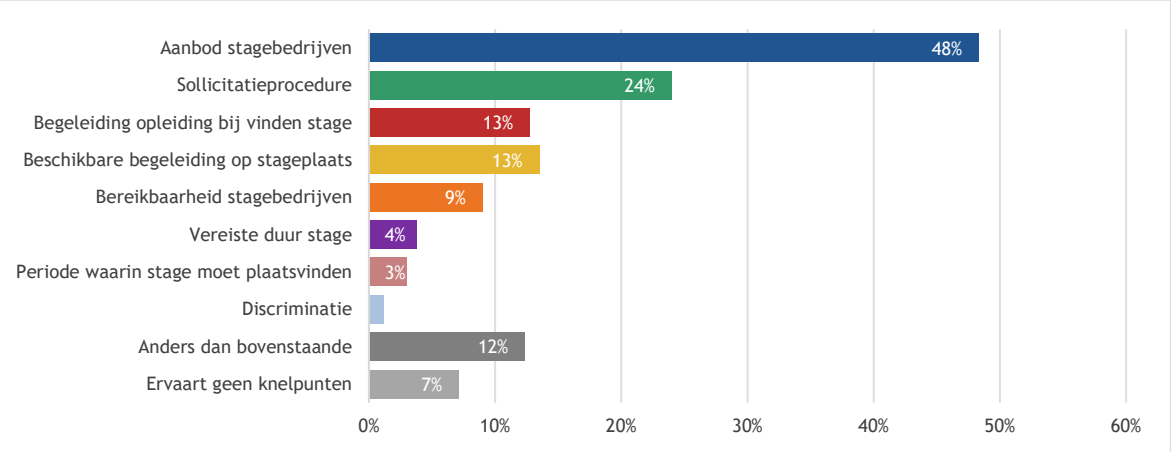

Figuur 3.3 Knelpunten bij het vinden van een stage (Bron: vragenlijst ResearchNed, N = 267)

Begeleiding door hogeschool

Ongeveer driekwart van de respondenten oordeelt neutraal tot positief over de begeleiding die de hogeschool biedt bij het zoeken van hun stage. Een kwart is het (zeer) oneens met de uitspraak dat de opleiding/hogeschool goede begeleiding biedt bij het zoeken van de stage. Aan respondenten is ook gevraagd welke faciliteiten en/of hulp de opleiding/hogeschool bood bij het vinden van een stageplaats. Figuur 3.4 geeft de resultaten weer. Dat stages worden aangeboden via een stageportal wordt het meest genoemd (40% van de respondenten), sollicitatietraining het minst (12% van de respondenten).

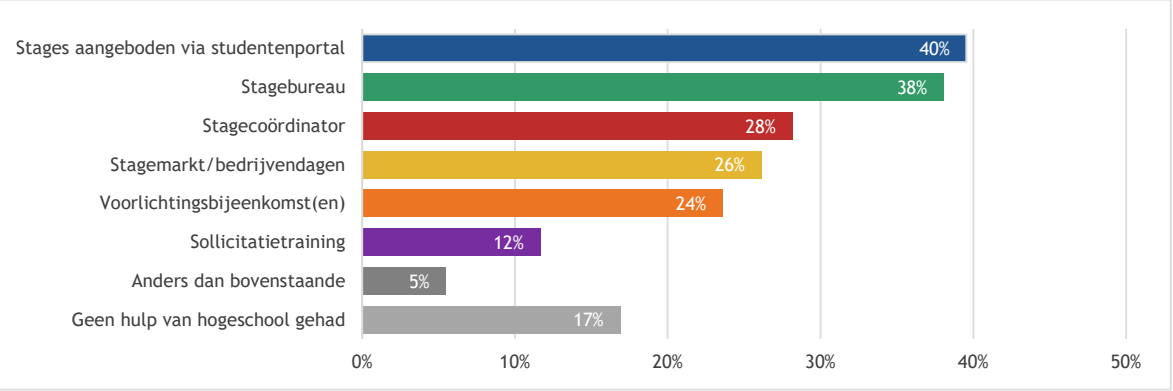

Figuur 3.4 Geboden hulp door hogeschool bij vinden stageplaats (Bron: vragenlijst ResearchNed, N = 746)

Het verloop van de stage

Op de vraag of de stage verloopt zoals deze is bedoeld, antwoordt bijna negentig procent van de respondenten die aan een stage bezig zijn positief. Twee procent geeft aan dat stage in een aangepaste vorm gevolgd wordt (bijvoorbeeld kortere stage dan bedoeld, minder begeleiding dan bedoeld of andere taken).

Aan de respondenten die op het moment van invullen stagelopen is een aantal stellingen voorgelegd over het verloop van de stage, weergegeven in Figuur 3.5. Daarbij is van belang dat de stageperiode voor de meeste van deze studenten nog maar net is gestart op het moment dat zij de vragenlijst invulden. Oordelen die zij op dat moment geven over het verloop van de stageperiode bieden vooral een eerste indruk en kunnen in de loop van de tijd uiteraard nog veranderen.[21] Met zowel de stelling ‘deze stage is leerzaam’ als de stelling ‘deze stage is interessant’, is 94 procent van hen het (zeer) eens. Ongeveer de helft (52%) vindt dat ze tijdens de stage goed werden begeleid door de hogeschool, de begeleiding door het stagebedrijf/organisatie wordt door 85% als goed ervaren. Voor 55 procent was het duidelijk wat ze voorafgaand aan de stage konden verwachten, 79 procent geeft aan dat het duidelijk is wat op de werkvloer van hen wordt verwacht. 45 procent vindt dat ze goed zijn voorbereid op de stage door hun opleiding. De stelling ‘deze stage sluit goed aan bij de inhoud van mijn opleiding’ is door 85 procent met (zeer) eens beantwoord.

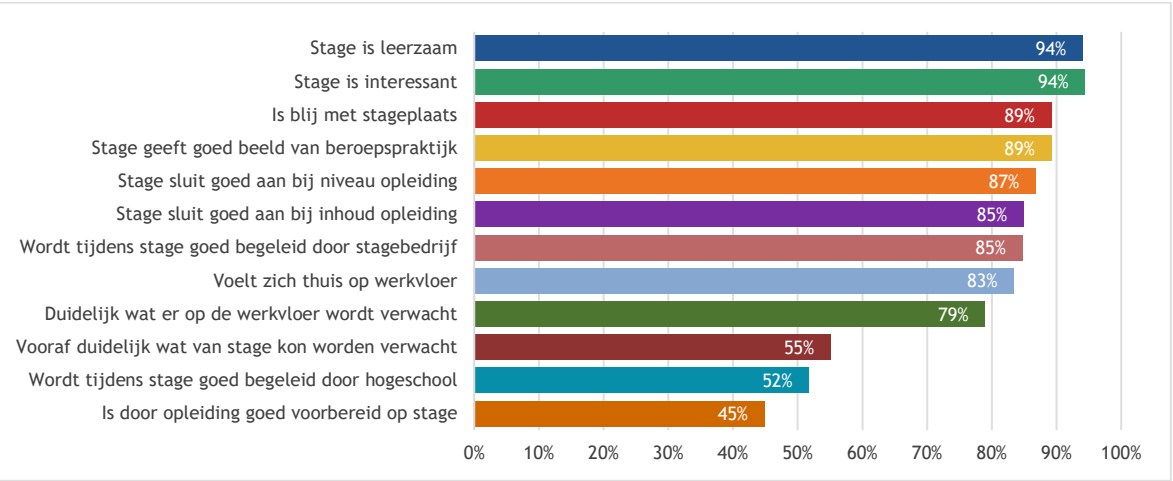

Figuur 3.5 Oordeel studenten over verloop van de stage (Bron: vragenlijst ResearchNed, N = 537)

21 Van de 537 studenten die deze vragen hebben beantwoord is 90 procent net begonnen met de stage. Daarnaast geeft zes procent aan ongeveer halverwege de stageperiode te zijn, drie procent is (bijna) klaar en minder dan één procent moest de stage vroegtijdig afbreken.

4 Conclusies

Deze rapportage beschrijft de eerste uitkomsten van een langer lopend onderzoek naar stagetekorten in het hbo. De dataverzameling in deze fase bestond hoofdzakelijk uit het uitvoeren van een enquête onder hbo-bachelorstudenten. Daarnaast zijn secundaire analyses uitgevoerd op reeds bestaande data (CBS en Eurostudent). In dit hoofdstuk beantwoorden we, voor zover met de huidige data mogelijk, de onderzoeksvragen voor de situatie in najaar 2022.

4.1 Beantwoording onderzoeksvragen

1. Hoe groot zijn de stagetekorten in het hbo per studierichting?

Allereerst is het bij de beantwoording van deze vraag belangrijk om vast te stellen in hoeverre er sprake is van een tekort (de student kan geen stage vinden, of vindt deze zo laat dat er sprake is van studievertraging) voor het hbo als geheel. 1551 hbo-studenten die tweede-, derde- of vierdejaars student waren, hebben de enquête ingevuld. 746 voltijdsstudenten hebben aangegeven dat er voor hen in de periode waarover de vragenlijst ging (september 2022 – februari 2023) een stage opgenomen stond in het studieprogramma. Bijna driekwart van deze respondenten (72%) moet de stageplaats zelf zoeken; van hen is vijf procent nog niet begonnen aan de stage vanwege het niet tijdig gevonden hebben van een stageplaats. Van de respondenten die op het moment van invullen bezig zijn aan hun stage, had 96 procent op tijd een stageplaats (68% had deze zelf op tijd gevonden, 28% procent kreeg een stageplek toegewezen door de opleiding. Een kleine helft van de respondenten die een stageplek heeft maar deze te laat vond (1% van de studenten voor wie een stage gepland staat in het studieprogramma), heeft of verwacht hierdoor een studievertraging. Gemiddeld verwachten deze respondenten zes maanden studievertraging op te lopen.

In zijn algemeenheid wijzen deze getallen erop dat er *gemiddeld genomen* voor het overgrote deel van de tweede- derde- en vierdejaars studenten op tijd een stageplaats beschikbaar was, hetzij via de opleiding, hetzij omdat zij die zelf gevonden hebben. Het aantal en percentage studenten dat geen stageplaats vindt of zo laat dat dit tot studievertraging leidt, is in onze steekproef klein. Dat maakt een uitsplitsing naar studierichting moeilijk te interpreteren; voor elke studierichting gaat het om lage aantallen. We kunnen dit daarom niet betekenisvol doen, interpreteren en daaraan conclusies verbinden.

Hoewel er beperkt sprake lijkt te zijn van stagetekorten, hebben we wel informatie over de moeite (als subjectief begrip) die studenten hebben moeten doen om een stageplek te vinden. Van de respondenten die zelf een stageplaats moesten zoeken, had ongeveer dertig procent daar weinig, en ongeveer dertig procent daar veel moeite mee. Gesplitst naar sector, geven ten slotte met name studenten binnen de sector Gezondheidszorg aan dat het hen veel moeite kostte een stageplek te vinden. Hoewel dit ook binnen de sector Recht en Taal en cultuur lijkt te gelden, zijn de aantallen respondenten in die sectoren te klein om daar conclusies aan te verbinden. In de sector onderwijs kost het de respondenten juist weinig moeite. We beogen meer begrip over deze indicaties te krijgen in de volgende fasen van dit onderzoek, en met name de interviews.

Onder de groep studenten die met enige moeite op tijd een stage vond, is het vaakst genoemde knelpunt het stageaanbod. Een verdiepende analyse op de toelichtingen van studenten laat zien dat knelpunten rondom het stageaanbod deels betrekking hebben op het aantal beschikbare plekken, maar ook op onder andere de aansluiting van de stageplaats op persoonlijke interesses van de student en op een mismatch tussen de eisen die de onderwijsinstelling stelt en de wensen van het stagebedrijf. Ook is het voor sommige studenten vanwege hun financiële situatie belangrijk dat zij een betaalde stage kunnen doen en die kunnen

zij soms moeilijk vinden. Ervaren knelpunten rondom het stageaanbod hoeven dus niet meteen ertoe te leiden dat de student de stage moet uit- of afstellen.

2. Hoe zijn de stagetekorten verdeeld over het land?

Ook bij de beantwoording van deze vraag starten we met de constatering dat er gemiddeld genomen weinig sprake is van stagetekorten voor de hbo-studenten die de enquête hebben ingevuld. Daarom gaan we ook hier in op de moeite die studenten naar eigen zeggen hadden om een stageplaats te vinden (daarbij blijft de 28% van de studenten die een plek krijgen toegewezen door de opleiding uiteraard buiten beschouwing). Van de studenten die stage lopen bij een bedrijf of organisatie in Oost-Nederland zegt 36 procent moeite te hebben gehad met het vinden van een stageplaats. Dit geldt voor dertig procent van de respondenten in West-Nederland, vierentwintig procent in Zuid-Nederland en negentien procent in Noord-Nederland. Hier is mogelijk sprake van een ongelijke verdeling in de ervaren moeite.

3. Wat zijn de oorzaken van tekorten aan stageplekken?
   a. Wat zijn de (ervaren) knelpunten bij het vinden van stages?
   b. Wat zijn de (ervaren) knelpunten bij het aanbieden van stages?

De studenten is in de enquête ook gevraagd naar knelpunten die zij hebben ervaren bij het vinden van stages. In de interviews die in de volgende fase van dit onderzoek volgen, vragen we ook bij hbo-instellingen na welke knelpunten er vanuit hun perspectief zijn en welke knelpunten (potentiële) stagebieders ervaren. In de enquête rapporteren studenten die (enige) moeite hadden met het vinden van een stageplaats, met name knelpunten die te maken hebben met het aanbod van stagebedrijven/stageorganisaties. Het is bijvoorbeeld onduidelijk voor ze waar stageplaatsen beschikbaar zijn, met wie ze contact op moeten nemen; of een stagebedrijf biedt plekken aan die niet goed aansluiten bij de competenties die de student zich moet eigen maken. Daarnaast geeft 24 procent aan de sollicitatieprocedure voor een stage als knelpunt te ervaren. De procedure is bijvoorbeeld onduidelijk of loopt op een ander moment dan het moment dat de student een stage zoekt. Vanwege de actualiteit van het onderwerp besteden we in de enquête ook aandacht aan discriminatie als mogelijke oorzaak van moeite om een stageplaats te vinden. In de enquête zijn nauwelijks studenten die dit rapporteren.

De studenten is ook gevraagd naar enkele achtergrondkenmerken. Hoewel slechts weinig studenten aangeven dat ze geen stage konden vinden, lijken er wel verschillen te zijn in de ervaren moeite om een stage te vinden. Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond rapporteren meer moeite dan studenten zonder of met een westerse migratieachtergrond. Het aantal studenten met een migratieachtergrond in de groep respondenten is laag. Ook hier is voorzichtigheid geboden met generaliseren van de resultaten. Studenten met ouders die lager zijn opgeleid in termen van de CBS-indeling, rapporteren meer moeite dan andere studenten.

4.2 Aanvullend

Hoewel dit niet tot de oorspronkelijke onderzoeksvragen behoorde, hebben we studenten ook gevraagd naar hoe ze hun stage ervaren. De achtergrond hiervan is de hypothese dat studenten ook stages zouden kunnen doen die als minder passend worden ervaren. Objectief is er in dat geval geen sprake van een tekort, kwalitatief zou er dan mogelijk wel sprake zijn van verbeterpunten. De uitkomsten van de enquête geven geen aanleiding om te concluderen dat studenten op grote schaal op een niet-passende stageplaats hun stage lopen. Het overgrote deel van de respondenten vindt de stage leerzaam en interessant, is blij met de plek en de aansluiting van de stage bij de opleiding. De voorbereiding en de begeleiding door de hogeschool zijn mogelijk een aandachtspunt; met de stellingen dat de voorbereiding en de begeleiding door de hogeschool goed zijn, is respectievelijk 52 en 45 procent van de respondenten het (zeer) eens. Ook dit

beschouwen we als een punt om in de interviews nader te onderzoeken en/of in de volgende meting van de enquête verder te verdiepen.

4.3 Vervolg

Deze rapportage is de eerste van een reeks van drie en beschrijft de uitkomsten van de eerste peiling onder studenten. Deze enquête wordt tweemaal herhaald (Q2 en Q4 2023). Daarbij zal, om een grotere groep studenten te bereiken, niet alleen gebruik gemaakt worden van het panel maar vragen we hogescholen om de enquête te verspreiden onder studenten. Zo kan een grotere en mogelijk diversere groep studenten worden bereikt. Daarnaast maken, zoals eerder beschreven, interviews met hbo-instellingen en stagebieders deel uit van het onderzoek. Deze interviews spelen een rol bij het toetsen en beter duiden van de kwantitatieve uitkomsten die tot nu toe zijn verkregen.

Niet alle croho-sectoren en groepen studenten zijn evenredig vertegenwoordigd in de groep respondenten. Met het generaliseren van de resultaten naar het hele hbo-veld moet daarom voorzichtig worden omgegaan. Om een (eventuele) trend te kunnen vaststellen, maken we in de analyses voor de volgende rapportages waar mogelijk gebruik van weging om te corrigeren voor deze verschillen. Als de dataset van deze eerste meting compleet is (dus aangevuld met de gegevens van eerstejaarsstudenten die in december 2022 worden verzameld), worden deze data voor de volgende rapportage ook gewogen geanalyseerd en weergegeven. Samen met de kwalitatieve informatie uit de interviews kunnen dan verder onderbouwde uitspraken worden gedaan ter beantwoording van de onderzoeksvragen. Voor het eindrapport (Q4 2023) wordt daarnaast opnieuw een secundaire analyse uitgevoerd op (geüpdatete) CBS-gegevens. Voor Eurostudentgegevens geldt dit niet, omdat die niet geactualiseerd worden gedurende de looptijd van dit onderzoek. Het totaalbeeld van de drie metingen kan dan, ter externe validatie, tevens worden vergeleken met deze registerinformatie.

ResearchNed